

ZÁKON O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Způsob hodnocení schopnosti zvládat základní
životní potřeby z pohledu příspěvku na péči

PhDr. Miroslav Barták, Ph.D.

VYMEZENÍ TÉMATU

- Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny.
- Tyto aktivity jsou přílohou vyhlášky číslo pět set pět z roku dva tisíce šest v platném znění. Šetření se provádí buď v místě bydliště nebo ve zdravotnickém zařízení v případě dlouhodobé hospitalizace.
- Posudek zpracovává praktický lékař pro dospělé nebo praktický lékař pro děti a dorost s tím, že využívání podklady od lékařů specialistů.
- Je v zájmu pacientů, aby předávali svému praktickému lékaři výsledky vyšetření u specializovaných lékařů, který je zařadí do jejich zdravotnické dokumentace.

MOBILITA

• Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat:

1. vstávání a usedání,
2. stoj,
3. zaujímat a měnit polohy,
4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu,
5. otevírat a zavírat dveře,
6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů,
7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.

ORIENTACE

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna:

1. poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem,
2. mít přiměřené duševní kompetence,
3. orientovat se osobou, časem a místem,
4. orientovat se v přirozeném sociálním prostředí,
5. orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.

KOMUNIKACE

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna:

1. vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení,
2. chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv,
3. vytvářet rukou psanou krátkou zprávu,
4. porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům,
5. používat běžné komunikační prostředky.

STRAVOVÁNÍ

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny,
2. nalít nápoj,
3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji,
4. najíst se a napít,
5. dodržovat stanovený dietní režim,
6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu,
7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.

OBLÉKÁNÍ A OBOUVÁNÍ

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem,
2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit,
3. oblékat se a obouvat se,
4. svlékat se a zouvat se,
5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

TĚLESNÁ HYGIENA

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. použít hygienické zařízení,
2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla,
3. provádět celkovou hygienu,
4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.

VÝKON FYZIOLOGICKÉ POTŘEBY

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. včas používat WC,
2. zaujmout vhodnou polohu,
3. vyprázdnit se,
4. provést očistu,
5. používat hygienické pomůcky.

PÉČE O ZDRAVÍ

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. dodržovat stanovený léčebný režim,
2. provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky,
3. rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.

OSOBNÍ AKTIVITY

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami,
2. plánovat a uspořádat osobní aktivity,
3. styku se společenským prostředím,
4. stanovit si a dodržet denní program,
5. vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

PÉČE O DOMÁCNOST

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti,
2. manipulovat s předměty denní potřeby,
3. obstarat si běžný nákup,
4. ovládat běžné domácí spotřebiče,
5. uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj,
6. vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí,
7. obsluhovat topení,
8. udržovat pořádek.

Komu sociální služby poskytují pomoc? Příklady nejčastěji využívaných služeb

Osoby se zdravotním postižením

(ubytování, péče včetně ošetrovatelské, odborné sociální poradenství, materiální pomoc, sociální rehabilitace, rodinám s dítětem s postižením raná péče)

Potřebujete pomoci s úkony v běžném životě?

V takovém případě lze využít sociální služby odpovídající jeho potřebám. V případě dlouhodobé péče by se jednalo nejčastěji o služby jako domovy pro osoby se zdravotním postižením nebo domovy se zvláštním režimem. Naopak v případech, kdy je potřebná pouze částečná pomoc jsou zde služby jako pečovatelská služba, osobní asistence nebo denní stacionáře. Rodiny s dětmi zde mohou využít například i služby rané péče.

Senioři

(ubytování, péče včetně ošetrovatelské, odborné sociální poradenství, materiální pomoc)

Pomohlo by Vám zajištění potřebné péče?

V takovémto případě je možné obrátit se na pobytové sociální služby, které poskytují celkovou a dlouhodobou profesionální péči s garantovanou kvalitou jako jsou: domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domovy pro osoby se zdravotním postižením, nebo týdenní stacionáře.

Potřebujete pomoc s péčí o blízké?

V místě Vašeho pobytu Vám pomůže pečovatelská služba nebo osobní asistence. Přes den lze péči o potřebné osoby zajistit v denních stacionářích. Tyto služby mohou odborně pomoci s výkonem některých činností těm, kteří vyžadují pomoc a péči jiné osoby, především osobám se zdravotním postižením a seniorům.

¹ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Jak funguje systém sociálních služeb v ČR?

Rodiny s dětmi

(materiální pomoc, poradenství)

Potřebujete pomoc se začleněním Vašeho dítěte do nového prostředí?

Pro možnost pomoci s přizpůsobením se Vašeho dítěte novému prostředí nebo pomoci s vypořádáním se se současnou situací je možné mimo běžných školských zařízení využít nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, s odborným personálem zaměřeným na tuto tematiku.

Osoby vyžadující krizovou pomoc

(materiální pomoc, ubytování, poradenství, krizová intervence - včetně psychologické pomoci)

Potřebujete pomoc při krizové situaci?

KDE NAJÍT DALŠÍ
INFORMACE,
VČETNĚ
INFORMACÍ V
UKRAJINŠTINĚ?

- https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/system_socialnic_h_sluzeb210422.pdf

REFERENCE A ZDROJE INFORMACÍ

- <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108?text=o+sociá>
- <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-505#prilohy>
- <https://www.mpsv.cz/web/cz/pomoc-ukrajine>

KONTAKTY A ODKAZY

ukrajina@ipvz.cz

ua.ipvz.cz